

Dėl privalomo finansinių ataskaitų audito nuostatų pagal Finansinių ataskaitų audito ir kitų užtikrinimo paslaugų įstatymą taikymo

Finansinių ataskaitų audito ir kitų užtikrinimo paslaugų įstatymas (toliau – FAAUPI) įsigaliojo 2024 m. liepos 1 d. ir šio įstatymo 3 straipsnio 2 dalyje¹ nustatytos sąlygos, kai metinių finansinių ataskaitų auditas yra privalomas. FAAUPI 3 straipsnio 2 dalyje nurodyti juridinių asmenų, kurie privalo rengti finansines ataskaitas pagal jų veiklą reglamentuojančius įstatymus² (toliau – juridiniai asmenys), rodiklių dydžiai, pagal kuriuos nustatomas finansinių ataskaitų audito privalomumas rengiant finansines ataskaitas pradedant 2024 m. sausio 1 d. ar vėliau prasidedančiais ataskaitiniais laikotarpiais.

Atsižvelgdami į tai, kad įsigaliojus FAAUPI Finansų ministerija gauna paklausimų dėl šio įstatymo 3 straipsnio 2 dalies nuostatų, susijusių su privalomu finansinių ataskaitų auditu, teikiame paaiškinimus.

Finansinių ataskaitų auditas privalomas šiems juridiniams asmenims:

1. visoms viešojo intereso įmonėms;
 2. visoms valstybės ir savivaldybės įmonėms;
 3. visoms akcinėms bendrovėms
 4. uždarosioms akcinėms bendrovėms, kurių akcininkė (viena iš akcininkų) yra valstybė ir (arba) savivaldybė (nepriklausomai nuo 5 p. nurodytų sąlygų);
 5. kitoms nei 1–4 punktuose nurodytoms įmonėms ir pelno nesiekiantiems juridiniams asmenims, išskyrus biudžetines įstaigas, kurie:
 - privalo rengti finansines ataskaitas pagal jų veiklą reglamentuojančius įstatymus ir
 - tenkina bent vieną iš šių 2 sąlygų:
- 1) ne mažiau kaip 2 rodikliai paskutinę finansinių metų dieną viršija šiuos dydžius:
 - a) balanse nurodyto turto vertė – 2 500 000 eurų;
 - b) įmonių pardavimo grynosios pajamos arba pelno nesiekiančių juridinių asmenų pajamos per ataskaitinius finansinius metus – 4 500 000 eurų;
 - c) vidutinis metinis darbuotojų skaičius, apskaičiuotas finansų ministro nustatyta tvarka, per ataskaitinius finansinius metus – 50 darbuotojų;
 - 2) gautas finansavimas iš valstybės ir (arba) savivaldybės (savivaldybių) biudžeto (biudžetų) ir (arba) gauta arba panaudota parama per ataskaitinius finansinius metus viršija 500 000 eurų.

Apibendrinant, aukščiau pateikto sąrašo 1–4 punktuose nurodytoms įmonėms privaloma atlikti finansinių ataskaitų auditą nepriklausomai nuo turto vertės, grynujų pajamų, vidutinio metinio darbuotojų skaičiaus ar gauto finansavimo iš valstybės ar savivaldybės dydžio. Visoms kitoms įmonėms ir pelno nesiekiantiems juridiniams asmenims, nurodytiems aukščiau pateikto sąrašo 5 punkte, finansinių ataskaitų auditas privalomas įvertinus (1) turto vertės, grynujų pajamų ir vidutinio metinio darbuotojų skaičiaus arba (2) finansavimo ir (arba) paramos sąlygas.

¹ 1) ne mažiau kaip 2 rodikliai paskutinę finansinių metų dieną viršija šiuos dydžius:

- **balanse nurodyto turto vertė** – 2 500 000 eurų;

- **įmonių pardavimo grynosios pajamos arba pelno nesiekiančių juridinių asmenų pajamos per ataskaitinius finansinius metus** – 4 500 000 eurų.

- **vidutinis metinis darbuotojų skaičius**, apskaičiuotas finansų ministro nustatyta tvarka¹, per ataskaitinius finansinius metus – 50 darbuotojų;

2) **gautas finansavimas iš valstybės ir (arba) savivaldybės (savivaldybių) biudžeto (biudžetų) ir (arba) gauta arba panaudota parama** per ataskaitinius finansinius metus viršija 500 000 eurų.

² išskyrus biudžetines įstaigas

Toliau visos aukščiau išvardintos įmonės ir pelno nesiekiantys juridiniai asmenys kartu vadinami juridiniais asmenimis.

Dėl finansinių metų, kuriems (ne) taikomos nuostatos:

- juridinio asmens finansiniai metai **sutampa** su kalendoriniais metais – finansinių ataskaitų auditas yra privalomas, kai jis rengdamas finansines ataskaitas už finansinius metus, prasidedančius 2024 m. sausio 1 d., 2024-12-31 atitinka bent vieną iš 2 sąlygų, nurodytų FAAUPI 3 straipsnio 2 dalyje;

- juridinio asmens finansiniai metai **nesutampa** su kalendoriniais metais – finansinių ataskaitų auditas yra privalomas, kai jo rodikliai rengiant finansines ataskaitas už finansinius metus, prasidėjusius prieš 2024 m. sausio 1 d., viršija iki 2024 m. birželio 30 d. galiojusius: Įmonių atskaitomybės įstatymo (toliau – ĮAI) 24 straipsnio 2 dalyje nustatytus dydžius; jei vertinamas viešosios įstaigos finansinių ataskaitų audito privalomumas – Viešųjų įstaigų įstatymo 22 straipsnio 8 dalyje³ nustatytas sąlygas, LPFI 11 straipsnio 7 dalyje⁴ nustatytus kriterijus. FAAUPI 3 straipsnio 2 dalyje nustatytos sąlygos taikomos nustatant, ar finansinių ataskaitų auditas juridiniam asmeniui yra privalomas rengiant ataskaitas pradedant 2024 m. sausio 1 d. ar vėliau prasidedančiais finansiniais metais.

Juridinių asmenų metinių finansinių ataskaitų audito sąlygų taikymo pavyzdžiai:

<i>Juridinio asmens finansiniai metai</i>	<i>Praėjęs metinis ataskaitinis laikotarpis</i>		<i>Teisės akto, kuriuo vadovaujamas, nuoroda</i>
	<i>Finansinių metų pradžia</i>	<i>Finansinių metų pabaiga</i>	
Sutampa su kalendoriniais metais	2024-01-01	2024-12-31	FAAUPI 3 str. 2 d.
Nesutampa su kalendoriniais metais	2023-09-01	2024-08-31	ĮAI, VŠĮ, LPFI nes finansiniai metai prasidėjo anksčiau nei 2024-01-01
Nesutampa su kalendoriniais metais	2024-09-01	2025-08-31	FAAUPI 3 str. 2 d.

³ 8. Viešosios įstaigos metinių finansinių ataskaitų auditas atliekamas, kai tenkinamos bent dvi iš šių sąlygų:

- 1) viešoji įstaiga pagal Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą priskiriama prie viešojo sektoriaus subjektų ir jos veikla ne mažiau kaip 50 procentų finansuojama iš valstybės ir (arba) savivaldybės (-ių) biudžeto (-ų);
- 2) paskutinę finansinių metų dieną finansinės būklės ataskaitoje nurodyto viešosios įstaigos turto vertė viršija 1 800 000 eurų;
- 3) viešosios įstaigos pajamos per ataskaitinius finansinius metus viršija 3 500 000 eurų.

⁴ 7. Fondo metinių finansinių ataskaitų auditas turi būti atliekamas, kai fondas tenkina bent vieną iš šių kriterijų:

- 1) fondas valdo neliečiamąjį kapitalą;
- 2) fondą kontroliuoja akcinė bendrovė, uždaroji akcinė bendrovė, kurių akcijos ar dalis akcijų, suteikiančių daugiau kaip 1/2 visų balsų šių bendrovių visuotiniame akcininkų susirinkime, priklauso valstybei ir (arba) savivaldybei nuosavybės teise.

Dėl FAAUPI 3 straipsnio 2 dalies 1 punkte nurodytų pajamų kriterijaus taikymo pelno nesiekiantiems juridiniams asmenims

Paaiškiname, kad vertinant pelno nesiekiančių juridinių asmenų atitiktį FAAUPI 3 straipsnio 2 dalies 1 punkto metinio finansinių ataskaitų audito atlikimo sąlygai, turi būti vertinamos visos jų pajamos. Primename, kad pelno nesiekiančių juridinių asmenų pajamos suprantamos kaip gauta, gaunama arba gautina ekonominė nauda už paslaugų teikimą, prekių ir paslaugų pardavimą per ataskaitinį laikotarpį arba išipareigojimų sumažėjimas, dėl ko padidėja nuosavas kapitalas, išskyrus papildomus dalyvių įnašus¹, todėl reikėtų vertinti visas veiklos rezultatų ataskaitos straipsnyje „Pajamos“ rodomas pajamas, t. y. pardavimo pajamas, finansavimo pajamas ir kitas pajamas.

Dėl FAAUPI 3 straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodyto finansavimo, paramos kriterijaus sampratos ir taikymo juridiniams asmenims

1. Finansavimą gali gauti:

- pelno nesiekiantys juridiniai asmenys – gaudami finansavimą išlaidų apmokėjimui ir (arba) turtui įsigyti iš valstybės ir savivaldybių biudžetų;

- pelno siekiantys juridiniai asmenys – gaudami finansavimą iš valstybės ir savivaldybių biudžetų dotacijų (subsidijų) forma. 21-ojo verslo apskaitos standarto „Dotacijos ir subsidijos“ 6 punktas nustato, kad dotacija (subsidija) įmonei – valstybės ar savivaldybės institucijos teikiama tikslinė parama įmonei, jei ji anksčiau įvykdė arba ateityje įvykdys paramos teikėjos nustatytas sąlygas. 20-ojo tarptautinio apskaitos standarto „Valstybės dotacijų apskaita ir informacijos apie valstybės paramą atskleidimas“ 3 dalyje nustatyta, kad valstybės dotacija – valstybės institucijos pervedami išteklių subjektui, kuris praeityje atitiko arba ateityje atitiks tam tikras sąlygas, susijusias su pagrindine subjekto veikla, paremti.

Paramą gali gauti:

- pelno nesiekiantys juridiniai asmenys – gaudami paramą vadovaujantis Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymu. Pagal šio įstatymo 7 straipsnio 1 dalį paramos gavėjais gali būti Lietuvos Respublikoje įregistruoti šie pelno nesiekiantys subjektai: labdaros ir paramos fondai; biudžetinės įstaigos; asociacijos; viešosios įstaigos; religinės bendruomenės, bendrijos ir religiniai centrai; tarptautinių visuomeninių organizacijų skyriai (padaliniai); kiti juridiniai asmenys, kurių veiklą reglamentuoja specialūs įstatymai ir kurių veiklos tikslas nėra pelno siekimas, o gautas pelnas negali būti skiriamas jų dalyviams.

2. Skaičiuojant finansavimo iš valstybės ir savivaldybių biudžetų ir paramos kriterijų vertinamas tik juridinių asmenų gautas negrąžintinas finansavimas ir parama, todėl valstybės ir savivaldybių finansuojamos paskolos, garantijos, investicijos į nuosavą kapitalą į kriterijaus dydžio apskaičiavimą netraukiami. Skaičiuojant gauto finansavimo iš valstybės ir savivaldybių biudžetų ir gautos paramos kriterijų vertinamas tik gautas finansavimas ir parama, todėl gautinas finansavimas, gautina parama į kriterijaus dydžio apskaičiavimą taip pat nėra įtraukiami.

3. Paaiškiname, kad pagal FAAUPI 3 straipsnio 2 dalies 2 punkto nuostatą turėtų būti vertinama:

- per ataskaitinius finansinius metus **gauto finansavimo ir gautos paramos** suma
arba

- per ataskaitinius finansinius metus **panaudotos paramos** suma.

Taip pat paaiškiname, kad gautos paramos ir panaudotos paramos sumos nėra sudedamos – jos vertinamos atskirai.

4. Pateikiame 5 pavyzdines situacijas, kaip turėtų būti įvertinama, ar juridinis asmuo tenkina FAAUPI 3 straipsnio 2 dalies 2 punkto sąlygą ir dėl to yra privalomas jo finansinių ataskaitų auditas:

Pavyzdinė situacija		Ar finansinių ataskaitų auditas yra privalomas pagal FAAUPI 3 straipsnio 2 dalies 2 punktą?	Pastaba / argumentai
1.	Pelno nesiekiantis juridinis asmuo 2024 m. gavo 300 000 eurų paramos, tais pačiais metais visą ją (300 000 eurų) panaudojo.	Ne	Nei gauta, nei panaudota parama neviršijo 500 000 eurų (gauta parama sudarė 300 000 eurų, panaudota – 300 000 eurų).
2.	Pelno nesiekiantis juridinis asmuo 2024 m. gavo 300 000 eurų paramos, tais pačiais metais visą ją (300 000 eurų) panaudojo. Iš kito šaltinio gavo dar 250 000 eurų paramos, panaudojo 100 000 eurų.	Taip	Gauta parama viršijo 500 000 eurų (sudarė 550 000 eurų).
3.	Pelno nesiekiantis juridinis asmuo 2024 m. panaudojo 400 000 eurų ankstesniais metais gautos paramos. Papildomai iš kito šaltinio 2024 m. gavo 200 000 eurų paramos ir jos nepradėjo naudoti.	Ne	Nei gauta, nei panaudota parama neviršijo 500 000 eurų (gauta parama sudarė 200 000 eurų, panaudota – 400 000 eurų).
4.	Įmonė 2024 m. iš valstybės biudžeto gavo 400 000 eurų finansavimo. Iš kito šaltinio gavo 200 000 eurų finansavimo ir jo nepradėjo naudoti.	Taip	Finansavimo bendra suma viršijo 500 000 eurų (sudarė 600 000 eurų).
5.	Įmonė 2024 m. iš valstybės biudžeto gavo 400 000 eurų finansavimo Taip pat 2024 m. panaudojo 200 000 eurų ankstesniais metais gauto finansavimo.	Ne	Finansavimo suma neviršijo 500 000 eurų (sudarė 400 000 eurų) ir panaudoto finansavimo suma neviršijo 500 000 eurų (sudarė 200 000 eurų)

5. Atkreipiame dėmesį, kad specialiuosiuose juridinių asmenų veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose⁵ gali būti nustatyti kiti papildomi reikalavimai juridiniams asmenims dėl finansinių ataskaitų audito atlikimo.

⁵ Labdaros ir paramos fondų įstatymo 11 straipsnio 7 dalyje – Be Finansinių ataskaitų audito ir kitų užtikrinimo paslaugų įstatyme nurodytų sąlygų, fondo metinių finansinių ataskaitų auditas turi būti atliekamas, kai fondas tenkina bent vieną iš šių kriterijų:

1) fondas valdo neliečiamąjį kapitalą;

2) daugiau kaip 1/2 fondo dalininkų balsų visuotiniame dalininkų susirinkime turi akcinė bendrovė, uždaroji akcinė bendrovė, kurių akcijos ar dalis akcijų, suteikiančių daugiau kaip 1/2 visų balsų šių bendrovių visuotiniame akcininkų susirinkime, priklauso valstybei ir (arba) savivaldybei nuosavybės teise.